

saa kommer det ærede Medlem til at gaa fra den Stilling, han har taget i dette høje Ting. Man kan ikke — og deri tror jeg, at jeg er enig med den ærede Ordfører —, naar det gælder disse fundamentale, dybestgaaende Spørgsmaal, gradere. Her bliver der Tale om et Enten—Eller. Dette gode Slagord have vi da ogsaa hørt før i Danmark af en kirkelig, aandelig Fører og Mærkesmand: et „Enten—Eller“. Den ærede Ordfører har — og deri var der en Tilslutning til mig — i det kirkelige Udvalg udtalt, at han regnede ikke disse Erklæringer. Det ærede Medlem kan ikke nu komme med den alvorlige og indtrængende Tale, der lød her i Dag, og saa vente at blive tagen fuldt alvorligt, i alt Fald ikke af dem, som kende det ærede Medlems Stilling i det kirkelige Udvalg. Det gaar ikke an i det kirkelige Udvalg at sige, at det Fundament, som det kirkelige Udvalg vilde lægge, slaar ikke til; det er falsk, det er hult, det, der bygges op derpaa, er ikke, hvad det skulde være, og saa bagefter at komme nu i Landstinget og sige: dette er, om end det mindste, saa dog tilstrækkelige Garantier. Jeg maa have Lov til overfor det ærede Medlem at hævde, at naar vi skulle tage disse Spørgsmaal med fuldt Alvor, maa vi indrømme — som det ærede Medlem har indrømmet det, naar han var i sit rette Element, men ikke vil indrømme, naar han taler i dette Ting — at disse Erklæringer give ingen Sikkerhed, saa den Garanti for Kirken, som det ærede Medlem gerne vil opnaa, faar han aldeles ikke ad den Vej. Jeg sagde forleden Dag et Ord, som jeg mærkede naaede den ærede Ordfører maa ske paa en saadan Maade, at Ordet saarede ham personlig, hvad der for øvrigt slet ikke var Tanken. Jeg sagde, at man skal ikke i denne Sag lege med Ordene, og min Hensigt med at nævne dette refererer sig til Ordlyden af Løftet i § 10, saaledes som Lovforslaget nu ser ud. Naar en Mand eller en Kvinde, som er valgt ind i Menighedsraadet, herefter skal afgive den Erklæring: Jeg undertegnede vedkender mig den kristne Tro, hvorpaa jeg er døbt, er det noget saa personligt, at man overhovedet ikke kan komme det nærmere. Hvis man ikke skal lege med Ordene — det er ikke for stærkt sagt —, betyder dette en Bekendelse paa en saa officiel Maade af mit personlige Kristendomsforhold, at jeg ikke kan tænke mig det mere officielt. Hvorledes det ærede Medlem vil forestille sig dette, forstaar jeg i Øjeblikket ikke. Men naar jeg har taget Ordet her i Dag, er det, fordi det ikke skal være

uimodsagt, at det er det ærede Medlem, som staar med Følelsen af det alvorlige Ansvar overfor Kirken og dens dyreste Eje, naar det gælder Lovgivning paa kirkeligt Omraade, og at det er mig og andre, der staa sammen med mig, som tage denne Sag let. Nej, skal man se til Bunds i Tingene, bliver Forholdet det, at det ærede Medlem overfor det, som jeg har kaldt Kirkens dyreste Eje, paa dette Sted tager det let. Men det tør jeg ikke vove.

Lewinsky: Lovforslaget fremtræder efter det Indhold, det fik ved anden Behandling, i en Skikkelse, som gør det umuligt for det Parti, jeg tilhører, at medvirke til dets videre Fremme. Saaledes som Lovforslaget oprindeligt kom herop, indeholdt det i hvert Fald nogle Indrømmelser til Menighederne, gav Menighederne nogen Ret. Saaledes som det nu foreligger, er det blevet forandret til en midlertidig Præstelønningslov og har taget den Ret fra Menighederne, som burde gives dem. Det forekommer mig ikke, der er Grund til at give en midlertidig Præstelønningslov. Efter min Mening trænges der ikke til yderligere Tilskud fra Statens Side til Præstelønningerne. Det danske Folk yder allerede nu et saa betydeligt Bidrag hertil, at det sikkert fuldt ud kan kaldes for svarligt. Det, som tiltrænges paa dette Omraade, er en Regulering, men ikke yderligere Tilskud. Naar det danske Folk i Øjeblikket udreder over 6 Mill. Kr. aarlig til Præsternes Lønninger, mener jeg ikke, at der er Grund til at paalægge Folket og Staten yderligere Bidrag.

Den ærede Ordfører udtalte, at det fra en vis Side blev erklæret, at Kristendommen var en Privatsag. Denne Udtalelse havde en tydelig Adresse, kun med nogen Omskrivning, til det Parti, jeg tilhører, idet vi ikke blot sige, at Kristendommen erklæres for en Privatsag, men vi sige, at Religionen er en Privatsag, og man har jo dog flere Religioner end Kristendommen. Jeg forstaar ikke, at det ærede Medlem vil sige, at dette, at Religionen er en Privatsag, indeholder en stor Usandhed. For mig staar det som en stor Usandhed at gøre Religionen til en offentlig Sag eller en Statsag. En Statsreligion, der vilde paalægge alle Mennesker den samme religiøse Opfattelse, er for mit Syn den største Usandhed. Alt, hvad der hedder Religion, maa efter min inderste Overbevisning absolut blive hvert enkelt Menneskes private Sag; dets Gudsforhold maa blive en Privatsag, og det offentlige kan